

*Андрій Каленський,
завідувач лабораторії науково-методичного супроводу
підготовки фахівців у коледжах і технікумах
Інституту професійно-технічної освіти НАПН України,
доктор педагогічних наук, професор, м. Київ (Україна)*

ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ: КВАЛІМЕТРИЧНИЙ ПІДХІД

Досягнення всебічної якісної освіти є одним з найпотужніших і перевірених засобів сталого розвитку. Європейський досвід свідчить, що основним модернізаційним інструментом забезпечення якості освіти має стати система оцінювання ефективності освітнього процесу, яка гарантуватиме вчасну поінформованість стейкхолдерів про дійсний стан (перебіг процесу, результат підготовки фахівців) фахової передвищої освіти, відповідність моделі випускника вимогам освітніх стандартів [1].

На Міністерській конференції країн Європейського Союзу 15 травня 2015 р., яка відбулася у м. Єреван (Вірменія), зазначено, що стандарти внутрішнього забезпечення якості у вищих закладах повинні забезпечувати студентоцентроване навчання й оцінювання результатів навчання [2, с. 8].

Закон України «Про фахову передвищу освіту» зазначає, що система забезпечення закладами фахової передвищої освіти якості освітньої діяльності та якості фахової передвищої освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти) включає забезпечення релевантності, надійності, прозорості та об'єктивності оцінювання, що здійснюється у рамках освітнього процесу. Отже, відповідність результатів навчання випускників закладів освіти вимогам законодавства та стандартів фахової передвищої освіти і є тим параметром ефективності освітнього процесу. Виникає питання: яким чином результати навчання корелюються з компетентностями, зазначеними в освітніх стандартах?

За Законом України «Про освіту»: результати навчання – це знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати,

оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

За Національним освітнім глосарієм: вища освіта (Україна): результати навчання – сукупність компетентностей, що виражають знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості, які набув студент після завершення [3].

Компетентності – динамічне поєднання знань, розуміння, навичок, умінь і здатностей. Розвиток компетентностей є метою освітніх програм, вони формуються через різні навчальні дисципліни та оцінюються на різних етапах освітнього процесу. Відмінність між результатами навчання та компетентностями: перші формулюються та плануються викладачами на рівні освітньої програми, окремої навчальної дисципліни, а компетентності набуваються здобувачами вищої освіти. Ще однією особливістю результатів навчання є те, що, на відміну від компетентностей, вони повинні бути чітко вимірюваними [4, с. 98].

Тобто, крім знань, умінь, навичок, необхідно вимірювати і способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, стає можливим із застосуванням кваліметричного підходу, який дає уможливлення розкласти ці якості, набуті у процесі професійної підготовки фахівців, на фактори та критерії і здійснити їх вимірювання оцінку. Крім того, цей підхід дозволяє встановити вагомість визначених факторів, оцінивши кожний відповідний критерій у балах.

Таким чином, педагогічна кваліметрія як практико-орієнтований підхід, що розкриває методологію розроблення комплексних оцінок якості результатів навчання в закладах фахової передвищої освіти, досліджує та обґрунтовує закономірності якісних і кількісних вимірів педагогічних результатів, які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми фахового молодшого бакалавра, або окремих освітніх компонентів, займається питаннями здійснення контролю за ходом процесу професійної підготовки фахівців закладах фахової передвищої освіти, оцінювання та корекції її результатів навчання.

Кваліметричний підхід допомагає вирішити питання розробки єдиних критеріїв оцінки якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти та оцінювання якості навчання. Це можливо здійснити за рахунок його об'єктивності та можливості співвіднесення результатів оцінювання професійної підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти з реальними вимірювальними шкалами.

Література:

1. Каленський А. А., Лузан П. Г., Ваніна Н. В., Пашенко Т. М. Стандартизація професійної освіти: теорія і практика: монографія. Житомир: Полісся, 2018. 256 с.
2. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European higher Education Area (ESG). 2015. *Subject to approval by the Ministerial Conference in Yerevan*. 2015. URL: https://www.eqar.eu/fileadmin/documents/e4/ESG_draft_endoresed_by_BFUG.pdf/
3. Захарченко В. М., Калашнікова С. А., Луговий В. І., Ставицький А. В. Національний освітній глосарій: вища освіта Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 100 с.
4. Воробйова О., Гриценко М., Луговий В., Слюсаренко О. Ставицький А., Таланова Ж., Ткаченко В. Гуманізація вищої освіти як засіб забезпечення її якості в Україні: методичні рекомендації. Київ: ІВО НАПН України, 2016. 117 с.

*Віктор Василенко,
директор Навчально-методичного центру
професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області,
м. Дніпро (Україна)*

ОБНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ – ВИКЛИК ЧАСУ

Останнім часом система формування трудового робітничого потенціалу держави має багато викликів, нарікань. Вони зумовлені багатьма факторами [5].

Це світова глобалізація, зміни в економіці, технологіях виробництва, демографічні процеси та ін.

Перелічене ставить завдання усім причетним до процесу формування працівника виробництва.

Науковці повинні оперативно відслідковувати виклики та вносити зміни в навчальні програми і плани.

Управлінці мають забезпечувати ресурсами, які сформують компетенції, затребувані роботодавцями.